

Heemstede

Collegebesluit

Collegevergadering: 3 oktober 2023

Zaaknummer : 1203565
Team : IASZ
Portefeuillehouder : S.A. Meerhoff
Openbaarheid : Actief openbaar

Onderwerp

Beleidsregels energietoeslag 2023 Heemstede

Kernboodschap

Het college stelt de Beleidsregels eenmalige energietoeslag 2023 Heemstede vast. De energietoeslag wordt voor 2023 door de overheid wederom ingesteld om huishoudens met een laag inkomen te compenseren voor de gestegen energieprijzen. De energietoeslag is voor 2023 gestaffeld: hoe hoger het inkomen, hoe lager de energietoeslag. Ook is de doelgroep verbreed: huishoudens met een inkomen tot 150 procent van de toepasselijke bijstandsnorm in plaats van 130 procent hebben recht. Zo worden ook inwoners met een lager middeninkomen geholpen.

Besluit B&W

1. De Beleidsregels eenmalige energietoeslag 2023 Heemstede vast te stellen;
2. Bij de najaarsnota 2023 een aanvullend budget beschikbaar te stellen van € 802.000;
3. Dit besluit ter kennisname te brengen van de commissie Samenleving (C-stuk).

Wettelijke grondslag

Juridisch en beleidskader

- Titel 4.3 van de Algemene wet bestuursrecht
- Participatiewet, in het bijzonder artikel 35
- Memorie van toelichting Energietoeslag 2023
- Handreiking energietoeslag 2023 Stimulansz

Bevoegdheden

Uit de Memorie van Toelichting op de wetwijziging van artikel 35 Participatiewet volgt dat het college de bevoegdheid heeft om ook in 2023 de eenmalige energietoeslag uit te voeren.

Bestuurlijke achtergrond

- Beleidsregels eenmalige energietoeslag 2022
- Jaarrekening 2022

Motivering

Naar aanleiding van evaluatie van de beleidsregels 2022 is voor een wijziging gekozen rondom de inkomensgrens. Vorig jaar is gekozen voor een inkomensgrens van 130% van de toepasselijke bijstandsnorm. Alhoewel dit een hogere grens was dan door de overheid aangegeven en hiermee meer inwoners zijn bereikt, was dit wel een harde grens. Huishoudens met een hoger inkomen hadden geen recht. Gezien het bedrag wat huishoudens konden krijgen (€ 1.300) werd dit als extra hard ervaren, ondanks dat er in schrijnende gevallen wel maatwerk werd geleverd. Om dit ongewenste effect op te lossen is voor 2023 gekozen voor een gestaffelde energietoeslag. Een gestaffelde energietoeslag heeft de volgende effecten:

- er worden ook huishoudens bereikt met een laag middeninkomen door een hogere inkomensgrens van 150 %;
- er wordt rekening gehouden met de toenemende draagkracht bij meer inkomen;
- doordat het bedrag aan energietoeslag afneemt naarmate het inkomen van een huishouden hoger is, wordt de hardheid weggenomen wanneer men een inkomen boven de inkomensgrens heeft.

Invulling beleidsvrijheid

Voor de uitvoering van de energietoeslag dient de gemeente de wetwijziging van de Participatiewet af te wachten. De wetwijziging vindt naar verwachting in oktober 2023 plaats. Wij stellen voor om onze beleidsregels nu al gereed te hebben zodat na aanpassing van deze wet direct tot uitvoering over kan worden gegaan. De overheid geeft ruimte voor beleidsvrijheid. Hier willen we als volgt mee omgaan:

Doelgroep

Huishoudens met een inkomen tot 150% van de bijstandsnorm.

Uitsluiting groepen

Hierbij wordt aangesloten bij de aanbevelingen dan wel wettelijke vastgestelde uitsluitingen door de rijksoverheid;

In aanmerking te nemen inkomen

Hierbij wordt aangesloten bij het bijzondere bijstandsbeleid van Heemstede;

Periode waarover het inkomen in aanmerking wordt genomen

Dezelfde lijn als in 2022 wordt voor inwoners die geen zelfstandig ondernemers zijn in 2023 voortgezet. Dit betekent dat de inwoner op enig moment (minimaal een maand) een inkomen heeft onder de inkomensgrens. Op basis van ervaring bij de uitvoering van de energietoeslag 2022 wordt voor ondernemers een afwijkende periode gekozen. Dat is omdat zelfstandig ondernemers soms sterk wisselende inkomsten hebben. Zelfstandig ondernemers dienen in ieder geval één kwartaal in 2023 een inkomen te hebben dat lager is dan de inkomensgrens.

Vermogen

Het vermogen wordt net als in 2022 buiten beschouwing gelaten. Dit sluit aan bij de aanbeveling vanuit de rijksoverheid.

Hoogte van het bedrag

Er is gekozen voor een staffel. Dit houdt in dat de hoogte van het bedrag afhankelijk is van de hoogte van het inkomen van het huishouden. Op deze manier wordt rekening gehouden met de toenemende draagkracht bij meer inkomen. Er is gekozen voor de volgende inkomensgroepen:

Inkomen tot en met 120% van de bijstandsnorm

Inkomen tussen de 120 – 130 % van de bijstandsnorm

Inkomen tussen de 130 – 140 % van de bijstandsnorm

Inkomen tussen de 140 – 150 % van de bijstandsnorm

Uitzonderingsmogelijkheid voor schrijnende gevallen

Voor schrijnende gevallen die buiten de doelgroep vallen kan op basis van de hardheidsclausule maatwerk worden geleverd.

Argumenten

1. Einde hoge energieprijzen en inflatie nog niet in zicht

In nieuwsberichten komt steeds naar voren dat het einde van de hoge energieprijzen nog niet in zicht is. De energiemarkt blijft onzeker. Ook blijft de inflatie drukken op met name de portemonnee van huishoudens die minder te besteden hebben.

2. Meer achterstanden op energie in de vroegsignaleringen

Veel vroegsignaleringsmeldingen in Heemstede houden verband met achterstanden op de energierekening. Het betreft ook een groep die nog niet bekend is bij de gemeentelijke afdeling sociale zaken. Een vermoeden is dat deze groep buiten de huidige doelgroep van het gemeentelijk beleid valt wat betreft inkomen. De signalen onderschrijven het belang van de keuze om de inkomensgrens hoger te stellen dan landelijk als norm wordt voorgehouden.

3. Bereiken lagere middeninkomens door een gestaffelde energietoeslag

Met een gestaffeld beleid met een inkomensgrens van maximaal 150% van de toepasselijke bijstandsnorm worden ook de inwoners met een lager middeninkomen bediend. Onder een laag middeninkomen wordt een inkomen tussen de 130% en 150% van de bijstandsnorm verstaan. Huishoudens met een laag middeninkomen verdienen net te veel om voor regelingen – zowel landelijke als lokale – in aanmerking te komen. Zij worden evengoed ook geraakt door de stijging

van de energieprijzen en de inflatie van de afgelopen periode. Deze groep was voorheen voldoende in staat zelf de broek omhoog te houden. Landelijk wordt echter de trend gesignaleerd dat deze groep steeds vaker aanklopt voor hulp voor geldzorgen of schuldenproblematiek.

4. *Er worden meer inwoners bereikt dan in 2022*

Met een staffel energietoeslag kunnen naar verwachting 264 extra huishoudens worden geholpen. Voor deze schatting is uitgegaan van het bereik van de energietoeslag 2022.

5. *Voor de uitvoering goed uitvoerbare beleidsregels*

Bij de vormgeving van de beleidsregels energietoeslag 2023 is ook rekening gehouden dat ze goed en makkelijk uitvoerbaar zijn voor de IASZ, zodat aanvragen snel en eenvoudig af te handelen zijn. Dit is nodig voor de beheersbaarheid van de werkdruk en een goede en snelle dienstverlening richting de inwoners.

Kanttekeningen, risico's en beheersmaatregelen

1. *Voorlopige inschatting te verwachten kosten energietoeslag 2023 en verwacht rijksbudget*

Inkomensgroep	Aantal huishoudens volgens CBS	Te verwachten bereik aantal huishoudens	Hoogte energietoeslag	Te verwachten kosten*
Tot 120%	900	800	€ 1.300	€ 1.040.000
121-130%	200	132	€ 1.000	€ 132.000
131%-140%	200	132	€ 500	€ 66.000
141-150%	200	132	€ 300	€ 39.600
Uitvoeringskosten				€ 15.000
Totaal		1.196	afgerond	€ 1.300.000
Verwacht rijksbudget				€ 1.320.000
Geschat overschot				€ 20.000

Bij de te verwachten extra kosten wordt uitgegaan van het bereik van de energietoeslag 2022 in Heemstede binnen de inkomensgroep 120% – 130%, zijnde twee derde van de doelgroep. Het verwacht rijksbudget bestaat uit het gereserveerde overschot energietoeslag 2022 van € 56.000, het gereserveerde voorschot van € 462.000 energietoeslag 2023 en de nog te ontvangen resterende energietoeslag 2023 van € 802.000.

2. *Eventuele overschrijding te verrekenen met de reserve sociaal domein*

Omdat het hier om een voorlopige inschatting gaat van de kosten wordt de kanttekening gemaakt dat een eventuele overschrijding ten opzichte van het werkelijk rijksbudget zal worden verrekend met de reserve sociaal domein.

3. *De berekening van de kosten is gebaseerd op het percentage aanvragers energietoeslag 2022*
De berekening van de kosten van de energietoeslag 2023 met de gekozen inkomensgrens is gebaseerd op het gebruik van de energietoeslag 2022 door huishoudens binnen de doelgroep. Er is een risico dat een groter percentage inwoners dan vorig jaar een aanvraag voor de energietoeslag doet en dat dit meer kosten met zich meebrengt, zowel wat betreft uitvoering als uitbetaling.
4. *De doelgroep met een inkomen tussen de 120% -130% van de bijstandsnorm krijgt minder dan in 2022*
Met een staffel energietoeslag wordt steeds een iets lager bedrag gehanteerd vanaf een inkomen van 120% van de toepasselijke bijstandsnorm. Hiermee krijgt de groep inwoners met een inkomen tussen de 120% en 130% minder dan vorig jaar. Vorig jaar kreeg deze doelgroep de volle € 1.300. Dit wordt met een staffel energietoeslag een bedrag van € 1.000. Naarmate het inkomen in een huishouden hoger is, is er meer draagkracht. Hiermee kan de afname van het bedrag wat een huishouden ontvangt aan energietoeslag naarmate het inkomen van het huishouden hoger is, goed worden onderbouwd. Een afname in de hoogte van de energietoeslag vanaf een inkomen van 120% van de toepasselijke bijstandsnorm is nodig om de overschrijding van het door het rijk te ontvangen budget voor de energietoeslag bij het voorgestelde staffel te beperken.

Duurzaamheid

De doelgroep minima's is de doelgroep die het meest geraakt wordt door energiearmoede en hierin zelf niet altijd de middelen of mogelijkheden hebben om energiemaatregelen of verduurzamingsstappen te ondernemen. In verband daarmee worden een aantal instrumenten ingezet:

De WitgoedWissel

Inwoners die gebruik maken van één van de minimaregelingen vanuit de IASZ hebben de mogelijkheid om oud, energie slurpend witgoed om te wisselen voor energiebesparend witgoed. Wanneer de energietoeslag 2023 wordt uitbetaald, komt in de brieven richting de inwoners die de energietoeslag aanvragen aandacht voor de WitgoedWissel.

HIA

De HIA (Heemstede Isolatie Aanpak) wordt nu vormgegeven. Hierin is extra aandacht voor de doelgroep die gebruik maakt van de minimaregelingen van de IASZ.

Energiecoaches

In Heemstede zijn daarnaast energiecoaches van Klimaatroute actief die op basis van spoor 3 van het beleid Energiearmoede bij de doelgroep energiearmoede langs zijn geweest om energiebesparende maatregelen te installeren en advies te geven.

HeemSteedsDuurzamer

Inwoners met een koopwoning kunnen gratis een energiecoachgesprek aanvragen bij HeemSteeds Duurzamer (<https://www.heemsteedsduurzamer.nl/>).

Energiepact Heemstede en gebiedsaanpak voor inwoners met urgentie voor energiebesparing

In het Energiepact Heemstede is opgenomen dat we gebiedsaanpakken gaan uitwerken. Door de gebiedsaanpak met urgentie voor energiebesparing, zetten we in op deze doelgroep om de woning te isoleren zodat de energierekening permanent omlaag gaat. Deze gebiedsaanpak zoals opgenomen in het Energiepact, valt samen met de uitvoering van de Heemstede Isolatie Aanpak.

Financiën

Het ministerie van SZW heeft de rijksbudgetten bekend gemaakt die gemeenten krijgen voor de energietoeslag 2023. Voor Heemstede is dit afgerond € 1.264.000. Omdat bij de decembercirculaire 2022 al € 462.000 is ontvangen zal nog € 802.000 worden uitgekeerd. Deze resterende middelen kunnen door het Rijk nog niet worden uitgekeerd omdat de noodzakelijke wijziging van de Participatiewet nog niet is goedgekeurd door de Tweede en de Eerste Kamer. Naar verwachting zal uitkering van de resterende middelen bij de decembercirculaire 2023 zijn.

Wij adviseren vooruitlopend hierop bij de najaarsnota 2023 een aanvullend budget beschikbaar te stellen van € 802.000. Als dekking zal bij de najaarsnota 2023 een stelpost (nog te ontvangen rijksbudget) worden opgenomen binnen het gemeentefonds.

Het totaal beschikbare budget voor de energietoeslag 2023 wordt dan € 1.320.000, zijnde:

- € 56.000 gereserveerd overschot energietoeslag 2022
- € 462.000 gereserveerd voorschot energietoeslag 2023
- € 802.000 bij de najaarsnota 2023 nog beschikbaar te stellen

Omdat het om een voorlopige inschatting gaat van de kosten wordt de kanttkening gemaakt dat een eventuele overschrijding ten opzichte van het werkelijk rijksbudget zal worden verrekend met de reserve sociaal domein.

Samenwerking en communicatie

Positief advies van de cliëntenraad Participatiewet

De cliëntenraad Participatiewet heeft kennis genomen van de beleidsregels energietoeslag 2023. Zij hebben een positief advies afgegeven. Hun zorgen over de harde inkomensgrens zoals vorig jaar was vormgegeven, zijn weggenomen door de staffel in de beleidsregels 2023.

Informereren van inwoners

Voor het bereiken van huishoudens met een laag inkomen die niet bekend zijn bij de gemeente, wordt in overleg met team communicatie een communicatiecampagne gestart. De inwoners die de energietoeslag automatisch krijgen, ontvangen hierover persoonlijk schriftelijk bericht.

Planning/uitvoering

- De huishoudens met een laag inkomen die bekend zijn bij de gemeente en aan de voorwaarden voldoen, ontvangen de energietoeslag 2023 zo snel mogelijk na inwerkingtreding van de benodigde wetswijziging van de Participatiewet. Naar verwachting is dit in november 2023.
- De huishoudens die niet bekend zijn bij de gemeente kunnen de energietoeslag 2023 zo snel mogelijk aanvragen na inwerkingtreding van de benodigde wetswijziging van de Participatiewet, na de ambtshalve uitbetalingen. Naar verwachting is dit in december 2023. Deze huishoudens kunnen tot en met 31 januari 2024 een aanvraag doen. Mocht het nodig zijn dan wordt de aanvraagperiode verlengd.

Fase & Besluitvorming	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Voorbespreking PO												
Besluit B&W												
Ter kennisname voorleggen commissie samenleving												
Implementatie/uitvoering												

Bijlage(n)

1. Beleidsregels eenmalige energietoeslag Heemstede 2023